

Omfattande och användarvänligt handdatorprogram

Recensent: Jonas F Ludvigsson, ST-läkare, med dr, barnkliniken i Örebro; enheten för klinisk epidemiologi, Karolinska Universitetssjukhuset, Solna
jonasludvigsson@yahoo.com

Kostnad: Pro-version (testad nedan): 4 995 kr exkl moms.

Webbplats: <http://www.drcompanion.com/products/se/index.html>

Tillverkare: MedHand International AB

Systeminformation: Palm OS 3.5 och senare operativsystem tillsammans med enhet som har färgskärm och SD-kortplats

DrC är en dynamisk produkt vars innehåll (liksom minnesstorlek på SD-kortet) växlar över tid.

■ Det är fascinerande att ett enda litet minneskort, inte större än ett frimärke, rymmer mer än 100 Mb med data. Dr Companion är verkligen ett minne i fickformat.

Jag har under ett halvt års tid haft möjlighet att testköra handdatorprogrammet Dr Companion (DrC). I ledningen för det företag som säljer DrC sitter en svensk (Henrik Andersson), och i styrelsen återfinns en annan svensk, Anders Milton. Detta torde borga för en anpassning till svenska förhållanden. Utländska program må vara billigare, men DrC är väl anpassat för Sverige.

Installation

Installationen tar ca 10 sekunder. Man stoppar ned SD-kortet i SD-facket på handdatorn (Palm eller Pocket PC-handdatorer) och vips är programmet igång.

Med undantag för de första dagarna efter årsskiftet, när programmet plötsligt slutade att fungera, har DrC rullat på fint.

Övergripande funktioner

Högst upp i menyn finns möjlighet att snabbt starta ett tidtagarur. Man kan dessutom markera en sida med ett bokmärke. Längst ned på skärmen finns tre ikoner:

1. förstoringsglasat, som gör det möjligt att söka igenom varje modul (blixtnsnabbt);
2. bokmärkesmappen, som listar alla sidor som du har markerat som favoriter i varje modul (t ex ett visst apotek i apoteksmodulen, eller ett visst kapitel/laboratorievärde etc);
3. buffertminnet som ger dig de senaste sidorna du tittat på. Det är bra t ex för den som plötsligt kommer på att han/hon glömde kontrollera en sak när han/hon skrev ut en medicin till patienten.

Medföljande innehåll

I Dr Companion-paketet ingår även följande:

Whitaker's Instant Pictorial Atlas, en relativt grovkornig atlas i klara färger, men med det mesta en icke-patolog behöver i sin kliniska verksamhet. Bilden av caecum och appendix visar tydligt kärl och nerver samt beskriver i text valva ileocaecalis och att fossa retrocaecalis ligger bakom caecum. Till nästa version av DrC önskar jag mig dock möjligheten att kunna förstora anatomibilderna ännu mer för att använda dem i patientundersökningen. Att på det här sättet alltid bära med sig ett bildbibliotek ger oändliga möjligheter.

Apotek. Listan över apotek är lång. Under Örebro hittar jag stadens apotek inklusive doscentrum. Detsamma gäller för övriga städer i Sverige. Här finns såväl telefonnummer för allmänhet och läkare som adress. Möjligen hade man kunnat önska sig faxnummer då det blir allt vanligare att man faxar recept nu när vissa apotek inte längre accepterar inringda recept. Apotekslistan torde vara särskilt välkommen för hyrläkare som inte tjänstgör på hemorten.

Medicinska miniräknare. De kommer från MedCalc. Miniräknarnas enheter är förinställda för att passa svenska läkare (längd anges i cm, men kan ändras till inches om man önskar). Antalet miniräknare är över femtio (t ex kreatinin-clearance och möjligheter att beräkna hjärtminutvolym och »risk för koronar-kärlssjukdom«), däribland ett antal vetenskapliga mått, såsom numbers needed to treat och likelihood ratios.

Miniräknarna kan grupperas efter un-

derspecialitet, t ex gastroenterologi eller pediatrik.

DSM-IV. DrC innehåller en modul för DSM-IV. Här finns de fem axlarna med klassifikation enligt DSM-IV och även index med alla diagnoser. Slutligen finns ett slags beslutslogaritm där man genom att svara på ett antal frågor får diagnosförslag. Självklart kan en differentialdiagnostisk hjälpreda inte ersätta klinisk erfarenhet men bör kunna vara ett stöd ute i verksamheten.

Evidensbaserad medicin. Vid första anblicken ser modulen Evidence-Based Medicine (engelskspråkig text) relativt torftig ut. Skenet bedrar. På förstasidan listas nämligen enbart det första uppslagsordet för varje bokstav (t ex Gait disturbances, Haematemesis, Ig A nephropathy etc).

Under reumatoid artrit finns beskrivet både symtom, som undersöknings-teknik och epidemiologi, och behandling. Jag är imponerad av att man fått med tabeller och att man har ett väl fungerande korsreferenssystem mellan olika avsnitt i modulen. I fråga om barn med ledbesvär gillar jag rubriken »urgency of diagnosis« där författaren konstaterar att septisk artrit måste diagnostiseras omedelbart, medan malignitet (leukemi), fraktur och epifysiolys bör diagnostiseras inom en vecka.

Även elektroniska läroböcker behöver emellertid ibland uppdateras. Kapitel om artrit hos barn verkar senast vara uppdaterat i april 1999. Mycket har hänt sedan dess, inte minst vad gäller klassificeringen av ledbesvär.

Det engelskspråkiga ursprunget gör också att behandlingen inte alltid stämmer med svensk praxis. Ibland använder författarna inte heller de generiska namnen då de beskriver en behandling (de skriver t ex Bemofil® vid hemofili B).

»Clinical series«. Som andra engelskspråkiga referensverk medföljer Oxford University Press »Clinical series« (medicin, allmänmedicin, övriga specialiteter och en medicinsk ordlista). Oxfordböckerna är mycket trevliga och skiljer sig inte särskilt mycket från den evidensbaserade bok som ingår i DrC. Det är sannolikt svårt att ur texten avlägsna alla insprängda sidhänvisningar som i nuläget inte fyller någon funktion.

Fass 2003. Motsvarar pappers-Fass. Modulen är snabbnavigerad och behöver inte förklaras närmare. Jag ser fram emot den dag då man kan lagra sina favoritrecept på handdatorn och med en elektronisk signatur skicka dem till närmaste apotek för expediering. Det kom-

mer att underlätta för alla. Tyvärr är en del av tabellerna inte anpassade för handdatorns skärm. Tabellen för Bactrim-användning i samband med nedsatt njursvikt t ex får inte plats.

Sökfunktionen är utmärkt. Det går mycket fortare att få fram en sida i Fass den här vägen än genom att bläddra i pappersversionen. Genom att klicka på förstoringsglasat i skärmens nedre del (när Fass-modulen är öppen) kan man söka på handelsnamn, generiskt namn, ATC-kod eller läkemedelsföretag. Kanske skulle tillverkaren inkludera även adressuppgifterna till de ingående företagen i nästa version av DrC. Jag saknar även ett överdoseringskapitel samt telefonnummer till Giftinformationscentralen.

Som egen modul återfinns även Fass interaktionskapitel.

ICD-10-modulen är blixtn snabb. Jag har inget att invända mot modulen men skulle tycka att det vore intressant för användaren om man i framtida versioner byggde in möjligheten att lagra diagnoser (t ex om man tryckte på en tänkt knapp »add 1 patient«). Det skulle göra det möjligt för läkare att se vilka patienter man haft under ett år. Detta torde vara av värde inte minst för ST-läkare som behöver en allsidig utbildning.

Jourläkarboken av Per och Astrid Björgell behöver ingen presentation. Överst i innehållsförteckningen presenteras författare och upphovsrätten. Innehållet är gediget, och DrC har tillsammans med författarna lyckats väl med att utnyttja korsreferenser. Under lymfadenit på halsen kan man lätt klicka sig vidare till tonsillit, mononukleos, herpes simplex, cytomegalvirus, toxoplasmos, tularemi och rubella. Längre ner på samma sida återfinns leukemi, HIV, Kawasakis syndrom och parotit.

Jourläkarboken innehåller även delar som annars saknats i DrC, t ex medikolegala aspekter. Personligen tycker jag att det varit värdefullt att snabbt kunna slå upp handläggning av Smittskyddslagens sjukdomar när man suttit i telefonen för att behöva meddela ett provsvar till en patient.

Praktisk medicin är en liknande bok, som kompletterar Jourläkarboken. Redogörelsen för celiaki är bra och uppdaterad. Särskilt imponerande är att man har med webbadress och telefonnummer till patientföreningen Svenska celiakiförbundet. Praktisk medicin redogör även för MVC-/BVC-kontroller, psykiska sjukdomar och avslutar med ett kapitel om smärtbehandling.

Till ovanstående moduler kan läggas

laboratoriereferenser från Karolinska Universitetssjukhuset samt klassifikationer av radiologiska och kirurgiska åtgärder.

Användarens eget innehåll

DrC ger användaren möjlighet att även föra över egna dokument medelst den så kallade Document companion. Denna ska fungera med MS Word och Excel XP/2000. Jag som använder Macintosh har dock aldrig kunnat dra nytta av funktionen, vilket är ett minus.

Journalmodul

DrC är förberedd för uppkoppling mot journalsystem. Detta har jag inte kunnat testa.

Kommunikation

På sikt finns inbyggda möjligheter att kommunicera över TCP/IP eller Bluetooth (802.11b), GPRS och GSM för att kunna ansluta till elektroniska patientjournaler eller använda sig av elektronisk receptförskrivning.

Då man vid det sjukhus jag arbetar på inte använder sig av trådlös överföring av patientinformation har jag inte haft möjlighet att testa denna funktion. Här är det dock viktigt att hitta en balans mellan att å ena sidan relativt smidigt kunna ansluta till patientdata och å andra sidan behålla en hög grad av säkerhet. Trådlösa nätverk är betydligt mer oskyddade än nätverk i kabel. Idag arbetar dock flera aktörer, däribland Carelink (www.carelink.se); samarbete mellan flera vårdaktörer) med att förena IT-säkerhet med hög grad av service.

En del förbättringar kan göras

Till nästa version hoppas jag på sänkt pris och kompletterande innehåll som rör barn. Såväl Jourläkarboken, Oxford handbook of clinical specialties som Praktisk medicin innehåller kapitel om barnmedicin men det räcker inte. Macintosh-stödet behöver förbättras.

Jag skulle gärna se att man utnyttjade multimediemöjligheterna i dagens kraftfulla handdatorer: få exempel på patologiska EKG:n samt inspelning av patologiska hjärtrytm och blåsljud. Slutligen behöver vi se en lösning kring problemet med trådlös kommunikation på svenska sjukhus. Idag tillåter vissa sjukhus användande av mobiltelefoner, andra inte. Ska vi kunna dra nytta av handdatorns fulla kapacitet behöver vi kunna använda trådlös kommunikation.

Jag skulle vidare vilja se en engelsk-svensk/svensk-engelsk medicinsk ordlista i DrC.

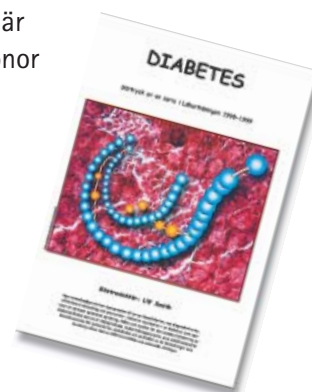
Sammanfattningsvis kan sägas att Dr Companion är dyr men bra. •

Särtryck

Läkartidningen

Nya vetenskapliga rön har lagt grunden till en ny klassifikation, nya diagnoskriterier, effektivare behandling och prevention – inklusive vaccination – av diabetes, som uppvisar en närmast epidemisk spridning. Målen och medlen för den snabba förbättringen av diabetesvården som nu är möjlig belyses i Läkartidningens serie, som också analyserar konsekvenserna för patienterna, sjukvården och samhället av de förändringar som Socialstyrelsen hösten 1999 fastställde som nationella riktlinjer.

Priset är
70 kronor

Diabetes

Beställer härmed.....ex
av "Diabetes"

.....
namn

.....
adress

.....
postnummer

.....
postadress

Insändes till Läkartidningen
Box 5603
114 86 Stockholm

Faxnummer: 08-20 74 35

www.lakartidningen.se
under särtryck, böcker